

Frågor om planering av boende för nyanlända

Skrivelse av Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarråden Karin Ernlund och Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) har inkommit med en skrivelse till kommunstyrelsen om planeringen av boende för nyanlända.

Av skrivelsen framgår att staden sedan Bosättningslagen infördes 2016 erbjudit genomgångsbostäder till alla de nyanlända som anvisas. Det har varit ett ansträngande arbete att få fram tillräckligt många och lämpliga bostäder. Eftersom anvisning av nyanlända förutsätts fortsätta framgent ställs frågor kring:

- Hur är det tänkt att arbetet med nyanlända ska fortgå?
- Finns det planer på att bygga fler modulbostäder?
- Kommer det framgent finnas en central politisk styrgrupp med kontakter i alla berörda bolag och förvaltningar som tar ett samlat ansvar för frågan och planerar för framtidens mottagande där olika delar av staden bidrar i mottagandet?
- Finns det tankar hos majoriteten att ändra längden för boende för nyanlända hos SHIS till max 2 år?

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret pekar på att stadens nämnder och bolag arbetar gemensamt för att alla nyanlända som anvisas till Stockholm får en genomgångsbostad. Kontoret vill särskilt lyfta fram att en ökad genomströmning i genomgångsbostäderna är önskvärt för att staden även fortsättningsvis ska kunna erbjuda bostäder till dem som anvisas.

Våra synpunkter

Målet är att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för snabb etablering av nyanlända på arbetsmarknaden. Det är ett gemensamt uppdrag för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser att skapa förutsättningar för nyanlända att nå egen försörjning och finna en egen bostad både under och efter etableringsfasen. Därför har vi också haft denna fråga uppe på kommunstyrelsens integrationsutskott

för att säkerställa en ändamålsenlig planering och att det gemensamma arbetet i staden utvecklas för snabbare etablering på bostadsmarknaden och arbetsmarknaden.

Bostadsvägledningen är viktig för att öka genomströmningen i stadens särskilda genomgångsbostäder för nyanlända. För att stärka det arbetet har tydligare uppdrag getts till såväl SHIS Bostäder som arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna i stadens budget för 2021.

Lika viktigt är att alla nyanlända får rätt stöd under och efter sin etableringstid. I år inrättas stadens Etableringscentrum med ett tidigt, förebyggande och sammanhållet stöd och insatser som särskilt syftar till att hjälpa nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden.

Vid ankomst till Stockholm tar Intro Stockholm emot kommunplacerade nyanlända och säkerställer boendesituationen. I samband med detta skrivs ett kontrakt med SHIS Bostäder för ett tillfälligt boende, med maximal boendetid på fem år. I syfte att öka genomströmningen är samtliga nya kontrakt från och med i år initialt tidsbegränsade till två år, med möjlighet till förlängning, istället för tidigare modell där kontraktet förnyas månatligen. Det är alltjämt individens förutsättningar att ta sig vidare till den reguljära bostadsmarknaden som är utgångspunkt i arbetet.

Stadsledningskontoret håller ihop och planerar för stadens byggande av modulbostäder för nyanlända med löpande nya projekt för att möta behovet. Stadsbyggnadsnämnden tog i september 2020 beslut om att 33 lägenheter ska byggas på tillfälligt bygglov på Årstafältet. Ytterligare ca 80 modulbostäder planeras att uppföras kommande år.

Men som stadsledningskontoret beskriver är det allra mest prioriterade att öka genomströmningen, alltså öka takten för vidareflytt från ett initialt boende som ny stockholmare i en av stadens modulbostäder. Vägen till egen försörjning och därmed stärkta förutsättningar för eget boende måste bli kortare. Etableringscentrum och bättre samarbete med Arbetsförmedlingen, samt stärkt samhällsvägledning och samarbete mellan SHIS Bostäder, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna är några helt avgörande delar för att lyckas med det.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 24 februari 2021

KARIN ERNLUND OCH JAN JÖNSSON

Bilaga

Skrivelse om frågor om planering av boende för nyanlända

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Samma villkor ska gälla för alla som bor i genomgångsbostäder hos SHIS.
2. Att därutöver anföras

Vi tackar för svar på skrivelsen och konstaterar samtidigt att svaret återigen dröjt så pass länge att beslut rörande några av frågorna redan hunnit fattas.

SHIS Bostäders uppdrag är att tillhandahålla bostäder till de stockholmare som av olika skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Vi anser att alla stockholmare ska behandlas lika och ha samma villkor, något som majoriteten av partierna i kommunfullmäktige tidigare har varit eniga om.

Nu meddelar majoriteten att man har bestämt att just gruppen nyanlända ska särskiljas och få sämre villkor genom att begränsa boendetiden i genomgångsbostäder till två år. Andra hyresgäster inom SHIS Bostäder får idag bo som längst i fem år, vilket vi givetvis anser ska gälla även för nyanlända stockholmare. Den grupp som nu riskerar att i förtid tvingas att flytta utgörs i de flesta fall av barnfamiljer. Stockholmare som är i behov av bostad och som hänvisats till SHIS Bostäder ska få schysta förutsättningar att ta sig vidare till ett eget boende, oaktat om man är nyanländ eller inte. Rimlig tidsram, transparens och likställighet både vad gäller rättigheter och krav måste vara förhållningssättet i förmedlande av genomgångsbostäder. Att göra skillnad på stockholmare på det här viset är inte något annat än oacceptabelt och rimmar illa med vad flera av majoritetspartierna säger sig stå för. Barnfamiljer ska inte riskera att bli utkastade efter två år bara för att de är nyanlända.

Stockholm tampas redan med att barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden ökar och det är oroväckande att majoriteten fattar beslut som riskerar att leda till att ännu fler barnfamiljer hamnar i osäkra boendesituationer. Beslutet står i kontrast med hur staden ska arbeta kring barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Långsiktiga boendelösningar ska alltid eftersträvas för barnfamiljer.

Behovet av att öka genomströmningen från tillfälliga lösningar till ett eget boende är som borgarråden skriver viktigt. Men när allmännyttan säljs ut, ombildningar ökar, och bostadsbyggandet minskar så krymper utbudet av hyresrätter. Den som är i behov av ett stadigvarande boende men som saknar möjlighet att ta ett bostadslån får med rådande bostadspolitik allt sämre förutsättningar att lösa sin situation.

Det är dessutom beklagligt att nuvarande majoritet inte planerat för en utbyggnad av SHIS bestånd av fastigheter i takt med de faktiska behoven. Fördelarna med att använda sig av modulbostäder för genomgångsbostäder är många. Bostäderna kan användas till olika målgrupper och inriktningen för målgruppen kan ändras utifrån hur behovet ser ut. Att byggandet av modulbostäder har stannat upp under denna mandatperiod får stora konsekvenser för både staden och stockholmare i behov av bostad. Den borgerliga majoriteten tar helt enkelt inte det ansvar som krävs för att möta stadens utveckling. Staden riskerar att stå med dyra kostnader om man tvingas upphandla hotell och vandrarhem för att tillgodose bostadsförsörjningsansvaret.

Borgarråden skriver i mina synpunkter att *”samtliga nya kontrakt från och med i år initialt tidsbegränsade till två år, med möjlighet till förlängning, istället för dagens modell där kontraktet förnyas månatligen”*. Detta stämmer inte. Samtliga kontrakt inom SHIS skrivs månadsvis och förlängs om inte uppsägning äger rum. Vi kan konstatera att trots antydan om något annat väljer majoriteten att försäkra förutsättningarna för nyanlända stockholmare att etablera sig i vår stad. Alla stockholmare kommer inte längre behandlas lika. Det beklagar vi djupt.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Varje år tar Stockholm emot nyanlända och det är ett resurskrävande arbete. Därför behövs ett strategiskt arbetssätt kring mottagandet som innefattar hela Sverige. Storleken på invandringen är en följd av beslut i Riksdagen, men Sveriges kommuner har i många avseenden fått axla den tyngsta bördan när det gäller konsekvenserna av genomförda beslut. Mottagandet av nyanlända till Stockholms stad har inte stått i proportion till vad staden mäktar med.

Syftet med genomgångsbostäder är att de ska vara en temporär lösning för stockholmare i akut behov av en bostad. Fylls stadens genomgångsbostäder med nyanlända utan någon som helst anknytning till Stockholm så frändras en bostad från en kommuninvånare med behov. Det finns lediga bostäder i andra delar av Sverige, så det handlar inte om att nyanlända invandrare inte skulle få någonstans att bo.

Vi delar förfaltningens syn på att genomgångsbostäder är bostäder under en begränsad tid. Ska vi få en chans att hantera de stora problemen med segregation, kriminalitet och undermåliga skolresultat kan vi inte fylla på med fler personer som behöver resurskrävande stödåtgärder. Utöver att det är varje individs egna ansvar att ordna ett eget boende så är det arbetsförmedlingen som bär det övergripande ansvaret för att arbetslösa kommer i arbete. Av den huvudsakliga anledningen anser vi att det inte finns ett behov av ett etableringscentrum och att det inte heller är motiverat att lägga skattepengar på den sortens åtgärder.

Stockholms stad ska med tydlighet klargöra för regeringen att våra resurser inte räcker för att ta emot nyanlända invandrare utan att vi måste göra stora besparingar på stadens kärnverksamheter.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) har inkommit med en skrivelse till kommunstyrelsen om planeringen av boende för nyanlända.

Av skrivelsen framgår att staden sedan Bosättningslagen infördes 2016 erbjudit genomgångsbostäder till alla de nyanlända som anvisas. Det har varit ett ansträngande arbete att få fram tillräckligt många och lämpliga bostäder. Eftersom anvisning av nyanlända förutsätts fortsätta framgent ställs frågor kring:

- Hur är det tänkt att arbetet med nyanlända ska fortgå?
- Finns det planer på att bygga fler modulbostäder?
- Kommer det framgent finnas en central politisk styrgrupp med kontakter i alla berörda bolag och förvaltningar som tar ett samlat ansvar för frågan och planerar för framtidens mottagande där olika delar av staden bidrar i mottagandet?
- Finns det tankar hos majoriteten att ändra längden för boende för nyanlända hos SHIS till max 2 år?

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget framgår att Stockholm ska vara en öppen stad präglad av mångfald, där människor på flykt från krig ska kunna bygga upp ett nytt liv under trygga förhållanden. Det sammantagna integrationsarbetet och mottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för nyanlända att snabbt etablera sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet. Stadens samarbete med näringslivet och andra aktörer genom integrationspakten förbättrar möjligheterna till integration, förkortar vägen till arbete, svenska språket och försörjning genom eget arbete. Alla nämnder och bolag behöver bidra i arbetet med att skapa förutsättningar för nyanlända att nå egen försörjning och egen bostad både under och efter etableringsfasen, och ska delta i stadens integrationspakt. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta mot samma mål och i god samverkan, med både interna och externa aktörer. I arbetet är det angeläget att stärka nyanlända kvinnors möjligheter till etablering.

Stadsledningskontoret konstaterar att under åren 2014 och 2015 kom många asylsökande till Sverige vilket ledde till att Migrationsverket tog emot drygt 240 000 asylsökningar. Sedan dess har migrationslagstiftningen ändrats och asylmottagandet är inte längre lika omfattande. Under 2019 sökte 21 958 personer asyl i Sverige.

Bosättningslagen trädde i kraft första mars 2016. Lagen syftar till en jämnare fördelning av mottagandet av nyanlända och att alla kommuner ska vara med och bidra. Genom en mer proportionerlig fördelning av mottagandet, och ett mottagande som i högre grad styrs mot kommuner med goda arbetsmarknadsförutsättningar, ges nyanlända bättre förutsättningar att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Bosättningslagen innebär att

alla kommuner måste ha beredskap för att ta emot nyanlända och även planera bostadsförsörjningen med utgångspunkt från detta.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att lagen har haft stor inverkan på fördelningen av anvisade jämfört med självbosatta samt fördelningen av kvotflyktingar mellan län och kommuner. Bosättningslagen reglerar inte vilken sorts boende/bostad eller hur lång tid ett boende/bostad ska erbjudas den nyanlände. Kommuner kan välja att erbjuda tidsbegränsade bostäder eller permanenta och mer långsiktiga bostadslösningar.

Hösten 2015 koncentrerades arbetet i staden kring att ordna akuta boendelösningar för de asylsökande som i stor omfattning kom till staden. Efter bosättningslagens införande 2016 och genom de olika bostadslösningar, processer och rutiner som stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetat fram har alla anvisade kunnat erbjudas genomgångsbostäder med korttidskontrakt när de anlät.

De olika lösningar som erbjudits är:

- Tidigare äldreboenden och andra omsorgsboenden
- Vakanta lägenheter inför upprustning i allmännyttan eller hos privata

fastighetsägare

- Privatpersoners bostad som hyrts av staden för vidare uthyrning.
- Modulhus som uppförts av Stockholmshem
- Vandrarhemsplatser
- Vid några kritiska tillfällen användes hotellrum för att akut lösa

bostadsfrågan.

Enligt Migrationsverkets prognoser förväntas cirka 800 personer årligen anvisas till staden 2021-2023. En viktig del av integrering och etablering i samhället är enligt kommunfullmäktiges budget att de nyanlända efter genomfört etableringsprogram kommer i försörjning och flyttar till en egen bostadslösning. Den boskola och bostadsvägledning som SHIS, socialnämnden och stadsdelsnämnderna erbjuder är därför en viktig del av den samhällsvägledning som de nyanlända får.

Stadsledningskontoret vill lyfta fram att en ökad genomströmning i genomgångsbostäderna är önskvärt för att staden även fortsättningsvis ska kunna erbjuda bostäder till de som anvisas. Färre genomgångsbostäder minskar också investeringsbehovet till exempel ytterligare modulhus. Arbetet framåt, strävar därför mot att ge goda förutsättningar för etablering i samhället, vilket inbegriper egen försörjning. Det ökar möjligheten att finna en egen bostad vilket i sin tur leder till en ökad genomströmning i de initiala genomgångsbostäderna.

Det konstateras i Socialtjänstrappport 2019 att staden ordnat bostad åt alla de cirka 8 500 som kommunanvisats sedan Bosättningslagen trädde i kraft. Vid årsskiftet bodde ca 6 300 personer kvar i genomgångsbostad, vilket innebär att ca 26 procent flyttat vidare till egen bostad